

POSTANOWIENIE Z DNIA 14 WRZEŚNIA 2005 R.

IV KZ 25/05

1. Dopóki tzw. postępowanie przedkasacyjne nie zostanie zakończone, dopuszczalne jest zażalenie na orzeczenia wydane w tym postępowaniu przez sąd odwoławczy, działający jako *sui generis* sąd pierwszej instancji – w trybie określonym w ustawie procesowej – z wyjątkami przewidzianymi w art. 528 § 1 k.p.k.

2. Przepis art. 84 § 3 k.p.k. nie stanowi podstawy do twierdzenia, że pisemna informacja obrońcy, iż nie stwierdził podstaw do wniesienia kasacji, powinna być przedstawiona sądowi w terminie przewidzianym do wniesienia kasacji.

Przewodniczący: sędzia SN W. Kozielowicz (sprawozdawca).

Sędziowie SN: J. Szewczyk, F. Tarnowski.

Sąd Najwyższy w sprawie Pawła K., skazanego za czyn z art. 177 § 1 k.k., po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 14 września 2005 r. zażalenia obrońcy z urzędu na postanowienie Sądu Okręgowego w R. z dnia 31 maja 2005 r., w przedmiocie odmowy przyznania wynagrodzenia za sporządzenie pisemnej informacji o braku podstaw do wniesienia kasacji.

z m i e n i ł zaskarżone postanowienie w ten sposób, że zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. R. B. – Kancelaria Adwokacka w D. kwotę 360 zł tytułem wynagrodzenia za sporządzenie pisemnej informacji o braku podstaw do wniesienia kasacji.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 31 maja 2005 r. Sąd Okręgowy w R., nie uwzględnił wniosku obrońcy z urzędu adw. R. B. o wypłatę wynagrodzenia za sporządzenie opinii o braku podstaw do wniesienia kasacji. Sąd Okręgowy uzasadnił swoją decyzję złożeniem przez obrońcę tejże opinii po terminie do wniesienia kasacji.

Postanowienie to zaskarżył obrońca, który podniósł, że z przepisu art. 84 § 3 k.p.k., wskazanego w uzasadnieniu Sądu Okręgowego, nie wynika obowiązek poinformowania sądu o braku podstaw do wniesienia kasacji w terminie przewidzianym dla kasacji. Wskazał on jednocześnie, że nawet jeśli informacja taka zostałaby przekazana przed upływem tego terminu, to nie zaistniałyby podstawy do wyznaczenia przez sąd drugiego obrońcy z urzędu. Gdyby natomiast oskarżony postanowił ustanowić obrońcę z wyboru, to termin do wniesienia kasacji rozpocząłby swój bieg od daty powiadomienia oskarżonego o odmowie sporządzenia kasacji przez obrońcę z urzędu. Wskazując na te zarzuty obrońca wniósł o zasądzenie na jego rzecz wynagrodzenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności rozważyć należy, czy wniesione przez obrońcę zażalenie jest dopuszczalne. Przedmiotowe ograniczenia dopuszczalności zażalenia określa art. 459 § 1 i 2 k.p.k. Z uwagi na to, że postanowienie odmawiające przyznania wynagrodzenia za sporządzenie informacji o braku podstaw do wniesienia kasacji, nie jest postanowieniem zamykającym drogę do wydania wyroku, ani też postanowieniem co do środka zabezpieczającego, zbadać więc należy, czy istnieje przepis ustawy stanowiący szczególną podstawę do złożenia takiego zażalenia.

Dokonując z tej perspektywy analizy przepisów Kodeksu postępowania karnego wskazać należy na art. 626 § 3 k.p.k., który dopuszcza zażalenie na orzeczenie w przedmiocie kosztów. Takim orzeczeniem jest niewątpliwie postanowienie o odmowie przyznania wynagrodzenia obrońcy z urzędu, stanowi ono bowiem orzeczenie wydane w związku z koniecznością dodatkowego rozstrzygnięcia o kosztach, o którym stanowi art. 626 § 2 k.p.k. (J. Bratoszewski w: Z. Gostyński red.: Komentarz. Kodeks postępowania karnego, pod, Tom III, Warszawa 2004, s. 930). Zwrócić należy jednak uwagę na końcową część zd. 1 art. 626 § 3 k.p.k., wynika z niego, że zażalenie to przysługuje, jeżeli nie wniesiono apelacji. W związku z tym mogą pojawić się wątpliwości, czy przepis ten nie stanowi podstawy zażalenia tylko wówczas, gdy orzeczenie w przedmiocie kosztów wydał sąd pierwszej instancji. (zob. postanowienie SN z dnia 3 listopada 2004 r., III KZ 33/04, Rocznik. Orzecznictwo Sądu Najwyższego w sprawach karnych. 2004, poz. 1972).

Wskazać jednak należy, że określając charakter, w jakim sąd okręgowy albo apelacyjny podejmuje decyzje w postępowaniu przedkasacyjnym, Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 21 czerwca 1996 r., w sprawie V KZ 13/96 (OSP 1996, z. 10, poz. 190), stwierdził, że wprawdzie wstępnej kontroli warunków dopuszczalności kasacji dokonuje sąd odwoławczy, „(...) ale spełniając tę właśnie rolę, działa on nie jako „sąd odwoławczy”, ale jako *sui generis* sąd pierwszoinstancyjny. Rolę sądu odwoławczego w tym układzie procesowym pełni Sąd Najwyższy”. O strukturze tego układu procesowego decyduje zatem, jak słusznie zauważyła to B. Mik, przedmiot orzekania, a nie pozycja sądu w systemie sądów powszechnych (B. Mik: Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 1996 r., V KZ 13/96, OSP 1997, z. 3, poz. 68). Dopóki tzw. postępowanie przedkasacyjne nie zostanie zakończone, dopuszczalne jest zażalenie na orzeczenia wydane w tym postępowaniu przez sąd odwoławczy działający

jako *sui generis* sąd pierwszej instancji – w trybie określonym w ustawie procesowej – z wyjątkami przewidzianymi w art. 528 § 1 k.p.k. Na argument ten powołał się Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 21 kwietnia 2004 r., III KZ 7/04 (Rocznik. Orzecznictwo Sądu Najwyższego w sprawach karnych. 2004, poz. 767).

W niniejszej sprawie postanowienie o odmowie przyznania wynagrodzenia zostało wydane przed zakończeniem postępowania przedkasacyjnego. Z chwilą bowiem powiadomienia skazanego o braku podstaw do sporządzenia kasacji przez obrońcę wyznaczonego z urzędu, rozpoczął swój bieg 30-dniowy termin do wniesienia kasacji przez obrońcę ustanowionego z wyboru (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2002 r., III KZ 87/01, LEX nr 51806).

Za dopuszczalnością zażalenia na postanowienie o odmowie przyznania wynagrodzenia wydane przez sąd odwoławczy w postępowaniu przedkasacyjnym, przemawia również to, że przepis art. 626 § 3 k.p.k. ma charakter ogólny. W uchwale z dnia 11 sierpnia 2000 r., I KZP 20/00 (OSNKW 2000, z. 7 – 8, poz. 58), Sąd Najwyższy stwierdził, że przewidziane w tym przepisie zażalenie dotyczy nie tylko orzeczeń wydanych na podstawie art. 626 § 1 albo § 2, ale również orzeczeń o zwolnieniu, ewentualnie odmowie zwolnienia, od wyłożenia kosztów podlegających uiszczeniu przy wnoszeniu pisma procesowego, o którym mowa w art. 623 k.p.k. (zob. też R.A. Stefański: Przegląd uchwał Izby Karnej i Wojskowej Sądu Najwyższego w zakresie prawa karnego procesowego za 2000 r., WPP 2001, nr 2, s. 128 – 129). Dla niniejszej sprawy zasadnicze znaczenie ma jednak przywołany w tej uchwale wyjątek od owego ogólnego charakteru art. 626 § 3 k.p.k.. Sąd Najwyższy wskazał bowiem art. 528 § 1 pkt 1 k.p.k., który stanowi, że na odmowę zwolnienia od uiszczenia opłaty sądowej od kasacji, nie przysługuje środek odwoławczy. Wprowadzenie przez ustawodawcę art. 528 § 1 pkt 1 k.p.k., dla wyłączenia zaskarżalności tego posta-

nowienia, stanowi potwierdzenie tezy, że na orzeczenie o zwolnieniu albo odmowie zwolnienia od uiszczenia opłaty innej niż kasacyjnej przysługuje zażalenie. Rozumując w ten sposób należałoby stwierdzić, że skoro przepisem art. 528 § 1 pkt 1 k.p.k. wyłączona została zaskarżalność tylko jednej z kategorii orzeczeń o kosztach w postępowaniu przedkasacyjnym, to znaczy, że wystarczającej podstawy do tego nie stanowiła końcowa część zd. 1 art. 626 § 3 k.p.k.

Uznając zatem wniesione przez obrońcę zażalenie za dopuszczalne, rozważyć należy zasadność podniesionych w nim zarzutów. Na aprobatę zasługuje pogląd skarżącego, że przepis art. 84 § 3 k.p.k. nie stanowi podstawy do twierdzenia, iż pisemna informacja obrońcy, że nie stwierdził podstaw do wniesienia kasacji, powinna być przedstawiona sądowi w terminie przewidzianym do wniesienia kasacji. Przepis ten wymienia, w odniesieniu do postępowania kasacyjnego, dwa alternatywne obowiązki obrońcy z urzędu. Stanowi je sporządzenie i podpisanie kasacji albo poinformowanie sądu na piśmie o braku podstaw do wniesienia kasacji. Nie można z tego wnosić, że określony w art. 524 § 1 k.p.k. termin do wniesienia kasacji, dotyczy również informacji przekazywanej sądowi przez obrońcę z urzędu wówczas, gdy nie stwierdzi on podstaw do wniesienia kasacji.

Słusznie podniósł obrońca, że żadne względy nie przemawiają za odmiennym stanowiskiem. Jeśli bowiem obrońca wyznaczony z urzędu, po zbadaniu akt sprawy nie stwierdzi istnienia podstaw do wniesienia kasacji, to sąd drugiej instancji nie jest li tylko z tego powodu obowiązany do wyznaczenia skazanemu kolejnego obrońcy z urzędu. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 lutego 2002 r., III KZ 87/01 (LEX nr 51806), trafnie wskazał, że pomimo odmowy wniesienia kasacji przez obrońcę z urzędu, oskarżony ma prawo ustanowić obrońcę z wyboru do sporządzenia kasacji. Dla tego obrońcy termin do wniesienia kasacji biegnie od dnia następującego po dniu, w którym skazany powiadomiony został o informacji przeka-

zanej sądowi przez obrońcę z urzędu o braku podstaw do wniesienia kasacji.

Poza sporem jest, że obrońcy z urzędu przysługuje wynagrodzenie za pracę wykonaną, gdyż zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1058 ze zm.), koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu ponosi Skarb Państwa, natomiast art. 618 § 1 pkt 11 k.p.k. stanowi, że wydatki Skarbu Państwa obejmują m.in. koszty nieopłaconej przez strony pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez adwokatów.

Wysokość stawki minimalnej za sporządzenie opinii o braku podstaw do wniesienia kasacji określona została na 360 zł przez § 14 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348).

Podkreślić w związku z tym należy, że w niniejszej sprawie obrońca z urzędu sporządził informację o braku podstaw do wniesienia kasacji. Jeżeli natomiast w ocenie Sądu Okręgowego, znaczne opóźnienie w przekazaniu informacji w tym przedmiocie, świadczące o niestaranności działań obrońcy, stanowi rażące naruszenie obowiązków procesowych przez obrońcę, to tenże Sąd powinien zawiadomić o tym fakcie właściwą radę adwokacką (art. 20 § 1 k.p.k.).

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w postanowieniu.